

Byla C-411/03

SEVIC Systems AG

(Landgericht Koblenz prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Sisteigimo laisvė – EB 43 ir 48 straipsniai – Tarptautiniai susijungimai – Atsisakymas registruoti nacionaliniame registre – Suderinamumas“

Generalinio advokato A. Tizzano išvada, pateikta 2005 m. liepos 7 d. I-0000

2005 m. gruodžio 13 d. Teisingumo Teismo (didžioji kolegija) sprendimas I-0000

Sprendimo santrauka

1. *Laisvas asmenų judėjimas – Sisteigimo laisvė – Sutarties nuostatos – Taikymo sritis – Tarptautinių susijungimų operacijos – Traukimas*

(EB 43 straipsnis)

2. *Laisvas asmenų judėjimas – Sisteigimo laisvė – Nacionalinės teisės nuostata, trukdanti nacionaliniame registre registruoti tarptautinių susijungimų operacijas – Sisteigimo laisvės apribojimas – Pateisinimas – Sulygos*

(EB 43 ir 48 straipsniai)

1. Sisteigimo teisės taikymo sritis apima visas priemones, leidžiančias ar bent jau palengvinančias pateikti kitos nei sisteigimo valstybės narės rinką ir ekonominės veiklos vykdymą šioje valstybėje, suinteresuotiesiems kio subjektams leidžiant realiai dalyvauti šios valstybės narės ekonominiame gyvenime tokiomis pačiomis sąlygomis, kurios taikomos nacionaliniams kio subjektams.

Tarptautinių susijungimų operacijos, kaip ir kitos bendrovių reorganizavimo operacijos, atitinka skirtingose valstybėse narėse steigtų bendrovių bendradarbiavimo ir pertvarkymo būtinybę. Jos yra ypatingi sisteigimo laisvės gyvendinimo būdai, svarbūs geram vidaus rinkos veikimui, ir todėl priklauso ekonominei veiklai, kurios atžvilgiu valstybės narės yra pareigos gerbti EB 43 straipsnyje numatytą sisteigimo laisvę.

(žr. 18–19 punktus)

2. EB 43 ir 48 straipsniai draudžia, kad valstybėje narėje būtų apskritai atsisakoma registre registruoti susijungimų bendrovės veiklą nutraukiant jos nelikviduojant ir visą jos turtą perduodant kitai bendrovei, kai vienos iš dviejų bendrovių buveinė yra kitoje valstybėje narėje, nors laikantis tam tikrų sąlygų toks registravimas galimas, kai abiejų susijungime dalyvaujančių bendrovių buveinė yra pirmojoje valstybėje narėje.

Šis nevienodas požirnis gali būti priimtinas tik tada, kai juo siekiama teisėto, su Sutartimi suderinamo tikslo ir jei jis yra pateisinamas privalomaisiais bendrojo intereso pagrindais, kaip antai kreditorių, akcininkų mažumos ir darbuotojų interesai bei mokesčių kontrolės veiksmingumo ir verslo sandorių sąžiningumo išsaugojimas. Taip pat būtina, kad tokio nevienodo požirio taikymas būtų tinkamas užtikrinti, kad taip siekiamas tikslas bus pasiektas, ir neviršytų to, kas būtina jam

pasiėkti.

(ėr. 23, 28, 31 punktus ir rezoliucin? dal?)

TEISINGUMO TEISMO (didėioji kolegija)

SPRENDIMAS

2005 m. gruodėio 13 d.(*)

„?sisteigimo laisv? – EB 43 ir 48 straipsniai – Tarptautiniai susijungimai – Atsisakymas ?registruoti nacionaliniame ?moni? registre – Suderinamumas“

Byloje C?411/03

d?l *Landgericht Koblenz* (Vokietija) 2003 m. rugs?jo 16 d. sprendimu, kur? Teisingumo Teismas gavo 2003 m. spalio 2 d., pagal EB 234 straipsn? pateikto praėymo priimti prejudicin? sprendim? byloje, prad?toje

SEVIC Systems AG,

TEISINGUMO TEISMAS (didėioji kolegija),

kur? sudaro pirmininkas V. Skouris, kolegijos pirmininkai P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas ir K. Schiemann, teis?jai C. Gulmann (praneėėjas), J. N. Cunha Rodrigues, R. Silva de Lapuerta, K. Lenaerts, P. K?ris, E. Juhász, G. Arestis ir A. Borg Barthet,

generalinis advokatas A. Tizzano,

pos?dėio sekretor? L. Hewlett, vyriausioji administrator?,

atsiėvelg?s ? raėytin? proceso dal? ir ?vykus 2005 m. geguėė?s 10 d. pos?dėiui,

iėnagrin?j?s pastabas, pateiktas:

- *SEVIC Systems AG*, atstovaujamos *Rechtsanwalt C. Beul*,
- Vokietijos vyriausyb?s, atstovaujamos M. Lumma ir A. Dittrich,
- Nyderland? vyriausyb?s, atstovaujamos H. G. Sevenster ir N. A. J. Bel,
- Europos Bendrij? Komisijos, atstovaujamos C. Schmidt ir G. Braun,

susipaėin?s su 2005 m. liepos 5 d. pos?dyje pateikta generalinio advokato iėsvada,

priima š?

Sprendim?

1 Praėymas priimti prejudicin? sprendim? pateiktas d?l EB 43 ir 48 straipsni? aiėkinimo.

2 Šis praėymas buvo pateiktas nagrin?jant *SEVIC Systems AG* (toliau – *SEVIC*), Neuwied

(Vokietija) ?steigtos bendrov?s, pareikšt? ieškin? d?l *Amtsgericht Neuwied* sprendimo, kuriuo atmetamas jos prašymas nacionaliniame ?moni? registre ?registruoti jos ir Liuksemburge ?steigtos bendrov?s *Security Vision Concept SA* (toliau – *Security Vision*) susijungim? d?l to, kad Vokietijos teis?, taikoma bendrovi? reorganizavimui, numato susijungimus tik tarp Vokietijoje buvein? turin?i? bendrovi?.

Teisinis pagrindas

3 1994 m. spalio 28 d. Vokietijos ?statymo d?l bendrovi? reorganizavimo (*Umwandlungsgesetz*) (BGBl. 1994 I, p. 3210), 1995 m. pataisyto ir v?liau iš dalies pakeisto (toliau ? *UmwG*), 1 straipsnis „Reorganizavimo b?dai, teisiniai apribojimai“ nustato:

„1. Teis?s subjektai, kuri? buvein? yra valstyb?s teritorijoje, gali b?ti reorganizuojami

1) susijungiant;

2) skaidant <...>;

3) perduodant turt?;

4) kei?iant teisin? form?.

2. Be šiuo ?statymu nustatyt? atvej?, reorganizavimas 1 dalies prasme leidžiamas tik tada, jei j? aiškiai numato kitas federacinis ar Žem?s ?statymas.

3. Nuo šio ?statymo nuostat? galima nukrypti tik tada, kai tai aiškiai leidžiama. Papildomos nuostatos, ?tvirtintos sutartyse, ?statuose ar pasižad?jimuose, yra leidžiamos, išskyrus atvejus, kai šiame ?statyme ?tvirtintas baigtinis s?rašas“.

4 *UmwG* 2 straipsnis „Susijungimo b?dai“ numato:

„Teis?s subjektai gali susijungti nutraukiant j? veikl? be likvidavimo

1) prijungimo b?du, vis? vieno ar keli? teis?s subjekt? (prijungiami subjektai) turt? perduodant kitam egzistuojan?iam teis?s subjektui (prijungiantis subjektas) arba

2) <...>

prijungian?io subjekto ar naujo subjekto akcijas ar ?mon?s dalis priskiriant prijungto teis?s subjekto dali? savininkams (partneriams, akcininkams ar ?monininkams)“

5 Kitos *UmwG* nuostatos konkre?iai reglamentuoja tam tikras susijungimo prijungiant sutarties s?lygas (4?6 straipsniai), numato susijungimo ataskaitos parengim? (8 straipsnis), ekspert? atliekam? susijungimo patikrinim? (9 ir paskesni straipsniai) bei pranešim? apie susijungim? (16 ir paskesni straipsniai) iki j? ?registruojant prijungian?io teis?s subjekto buvein?s vietos ?moni? registre (19 straipsnis). 20 ir paskesni *UmwG* straipsniai išvardija ?registravimo šiame registre pasekmes. Bendr?šias nuostatas, reglamentuojan?ias susijungim? prijungiant, užbaigia nuostatos apie su susijungimu susijusi? tre?i?j? asmen?, ypa? kreditori?, apsaug?.

Pagrindin? byla ir prejudicinis klausimas

6 2002 m. tarp *SEVIC* ir *Security Vision* sudaryta susijungimo sutartis numat? pastarosios bendrov?s veiklos nutraukim? be likvidavimo ir viso jos turto perdavim? *SEVIC*, nekei?iant šios pavadinimo.

7 *Amtsgericht Neuwied* atmet? prašym? ?registruoti susijungim? ?moni? registre tvirtindamas, kad *UmwG* 1 straipsnio 1 dalies 1 punktas numato tik subjekt?, kuri? buvein? yra Vokietijoje, susijungimus.

8 SEVIC d?l šio sprendimo pareišk? ieškin? *Landgericht Koblenz*.

9 *Landgericht Koblenz* manymu, atsakymas ? klausim?, ar remiantis *UmwG* 1 straipsnio 1 dalies 1 punktu galima atsisakyti ?moni? registre ?registruoti pirmiau nurodyt? bendrovi? susijungim?, priklauso nuo EB 43 ir 48 straipsni? aiškinimo bendrovi?, kuri? buvein? yra Vokietijoje, ir bendrovi?, kuri? buvein? yra kitose valstyb?se nar?se, susijungimo (toliau – tarptautiniai susijungimai) kontekste.

10 Šiomis aplinkyb?mis manydamas, kad bylos, kuri jame iškelta, sprendimas priklauso nuo ši? EB sutarties nuostat? aiškinimo, *Landgericht Koblenz* nusprend? sustabdyti bylos nagrin?jim? ir pateikti Teisingumo Teismui š? prejudicin? klausim?:

„Ar EB 43 ir 48 straipsniai turi b?ti aiškinami taip, kad bendrovi? ?sisteigimo laisvei prieštarauja atsisakymas ?registruoti Vokietijos ?moni? registre pagal (*UmwG*) 16 ir paskesnius straipsnius susijungim?, kai Europos užsienio bendrov? siekia susijungti su Vokietijos bendrove, motyvuojant tuo, kad šio ?statymo 1 straipsnio 1 dalies 1 punktas numato tik Vokietijoje buvein? turin?i? teis?s subjekt? reorganizavim??“

D?l prejudicinio klausimo

Pirmin?s pastabos

11 Primintina, kad SEVIC pagal *UmwG* pateik? prašym? ?moni? registre ?registruoti susijungim? su *Security Vision*, susijungimo sutar?iai numatant pastarosios bendrov?s prijungim? ir veiklos nutraukim? jos nelikviduojant.

12 Š? prašym? *Amtsgericht Neuwied* atmet? tuo pagrindu, kad *UmwG* 1 straipsnio 1 dalies 1 punktas numato, jog reorganizuojami susijungiant gali b?ti tik teis?s subjektai, kuri? buvein? yra valstyb?s teritorijoje (toliau – vidiniai susijungimai), ir tod?l šis ?statymas netaikomas reorganizavimams tarptautini? susijungim? b?du.

13 Reikia pažym?ti, kad Vokietijoje n?ra bendr? taisykli?, kurios b?t? analogiškos šio ?statymo numatytoms ir tarptautiniams susijungimams taikomoms taisykl?ms.

14 Tod?l vidiniai ir tarptautiniai susijungimai Vokietijoje traktuojami skirtingai.

15 Šiomis aplinkyb?mis prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikusio teismo klausim? reikia suprasti taip: iš esm?s klausiama, ar EB 43 ir 48 straipsniai draudžia, kad valstyb?je nar?je b?t? apskritai atsisakoma ?moni? registre ?registruoti susijungim? bendrov?s veikl? nutraukiant jos nelikviduojant ir vis? jos turt? perduodant kitai bendrovei, kai vienos iš dviej? bendrovi? buvein? yra kitoje valstyb?je nar?je, nors laikantis tam tikr? s?lyg? toks ?registravimas galimas, kai abiej? susijungime dalyvaujan?i? bendrovi? buvein? yra pirmojoje valstyb?je nar?je.

D?l EB 43 ir 48 straipsni? taikymo

16 Priešingai tam, k? tvirtina Vokietijos ir Nyderland? vyriausybs, EB 43 ir 48 straipsniai taikomi pagrindin?je byloje nagrin?jamai susijungimo situacijai.

17 Iš ties? pagal EB 43 straipsnio antr?j? pastraip?, skaitom? kartu su EB 48 straipsniu,

pastarajame straipsnyje numatyt? bendrovi? ?sisteigimo laisv?, be kita ko, apima teis? steigti ir valdyti bendroves tomis pa?iomis s?lygomis, kurios ?sisteigimo šalies teis?s aktuose yra nustatytos jos pa?ios bendrov?ms.

18 Taigi, kaip savo išvados 30 punkte pažymi generalinis advokatas, ?sisteigimo teis?s taikymo sritis apima visas priemones, leidžian?ias ar bent jau palengvinan?ias patekim? ? kitos nei ?sisteigimo valstyb?s nar?s rink? ir ekonomin?s veiklos vykdym? šioje valstyb?je, suinteresuotiems ?kio subjektams leidžiant realiai dalyvauti šios valstyb?s nar?s ekonominiame gyvenime tokiomis pa?iomis s?lygomis, kurios taikomos nacionaliniams ?kio subjektams.

19 Tarptautini? susijungim? operacijos, kaip ir kitos bendrovi? reorganizavimo operacijos, atitinka skirtingose valstyb?se nar?se ?steigt? bendrovi? bendradarbiavimo ir pertvarkymo b?tinyb?. Jos yra ypatingi ?sisteigimo laisv?s ?gyvendinimo b?dai, kurie yra svarb?s geram vidaus rinkos veikimui, ir tod?l priklauso ekonominei veiklai, kurios atžvilgiu valstyb?s nar?s yra ?pareigtos gerbti EB 43 straipsnyje numatyt? ?sisteigimo laisv?.

D?l ?sisteigimo laisv?s apribojimo egzistavimo

20 Šiuo atžvilgiu pakanka priminti, kad Vokietijos teis?je, priešingai nei vidini? susijungim? atveju, jokia nuostata nenumato tarptautini? susijungim? registravimo nacionaliniame ?moni? registre, ir d?l šios priežasties prašymai ?registruoti tokius susijungimus paprastai atmetami.

21 Tačiau, kaip savo išvados 47 punkte pažym?jo generalinis advokatas, pagrindin?je byloje nagrin?jamas susijungimas yra veiksminga priemon? bendrov?ms reorganizuoti, kadangi atlikus tik vien? operacij? ji leidžia užsiimti tam tikra veikla turint nauj? form? ir veiklos nenutraukiant, taip sumažinant sunkumus ir išlaidas bei sutrumpinant terminus, b?dingus kitiems bendrovi? reorganizavimo b?dams, pavyzdžiui, bendrov?s veiklos pasibaigimui likviduojant jos turt? ir šio turto dalį? perleidimui ?steigtai naujai bendrovei.

22 Kadangi taikant nacionalines taisykles šiuo bendrovi? reorganizavimo b?du negalima pasinaudoti, nes vienos j? buvein? yra ne Vokietijos Federacin?je Respublikoje, o kitoje valstyb?je nar?je, Vokietijos teis? ?tvirtina nevienod? bendrovi? traktavim? pagal vidin? ar tarptautin? susijungimo pob?d?, o tai gali sulaukyti nuo Sutartyje ?tvirtintos ?sisteigimo laisv?s ?gyvendinimo.

23 Šis nevienodas traktavimas reiškia apribojim? EB 43 ir 48 straipsni? prasme, kuris prieštarauja ?sisteigimo teisei ir gali b?ti priimtinas tik tada, kai juo siekiama teis?to, su Sutartimi suderinamo tikslo ir jei jis yra pateisinamas privalomaisiais bendrojo intereso pagrindais. Be to, tokiu atveju b?tina, kad jo taikymas b?t? tinkamas taip siekiamo tikslo pasiekimui ir neviršyt? to, kas b?tina jam pasiekti (žr. 2002 m. lapkri?io 21 d. Sprendimo *X ir Y*, C?436/00, Rink. p. I?10829, 49 punkt? ir 2004 m. kovo 11 d. Sprendimo *De Lasteyrie du Saillant*, C?9/02, Rink. p. I?2409, 49 punkt?).

D?l apribojimo galimo pateisinimo

24 Vokietijos ir Nyderland? vyriausyb?s tvirtina, kad vidiniams susijungimams taikomomis s?lygomis ypa? siekiama apsaugoti kreditori?, akcinink? mažumos ir darbuotoj? interesus bei išsaugoti mokes?i? kontrol?s veiksmingum? ir verslo sandori? s?žiningum?. Šiuo atžvilgiu jos pažymi, kad konkre?ios problemos kyla d?l tarptautini? susijungim? ir kad ši? problem? sprendimui reikalingos specialios taisykl?s, kuriomis siekiama šiuos interesus apsaugoti vykdant tarptautin? susijungim?, d?l kurio vienai teisinei operacijai taikoma keli? valstybi? teis?. Šios taisykl?s reikšt? teis?s akt? suderinim? Bendrijos lygiu.

25 Šiame kontekste Nyderland? vyriausyb? primena, kad 2003 m. lapkri?io 28 d. Bendrijos

teisės aktų leidžiai Europos Bendrijų Komisija pateikė Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl akcinių bendrovių tarptautinių susijungimų (KOM(2003) 703 galutinis) pasiūlymą, kurio pirmoje ir antroje konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„1) Skirtingų valstybių narių bendrovių bendradarbiavimo ir jungimosi poreikis bei sunkumai, su kuriais teisės aktų ir administraciniu lygmeniu susiduriama bendrovėms atliekant tarptautinius susijungimus Bendrijoje, lemia būtinybę, siekiant vidaus rinkos sukūrimo ir veikimo, priimti Bendrijos teisės nuostatas tarptautiniams susijungimams palengvinti <...>

2) <...> valstybės narės negali pakankamai pasiekti minėtų tikslų, kadangi reikia nustatyti reglamentavimą, kuris apimtų bendrus tarptautinių lygiu taikomus elementus, ir todėl dėl savo masto ir pasiūlyto veiksmo pobūdžio galėtų būti geriau pasiekti Bendrijos lygiu <...>“ (Neoficialus vertimas)

26 Šiuo atžvilgiu primintina, kad nors Bendrijos suderinimo taisyklės yra iš tiesų naudingos palengvinant tarptautinius susijungimus, tokių taisyklių egzistavimas negali būti išankstine sąlyga EB 43 ir 48 straipsniuose tvirtintai sąsisteigimo laisvei gyvendinti (šiuo klausimu žr. 1992 m. sausio 28 d. Sprendimo *Bachmann*, C-204/90, Rink. p. I-249, 11 punktų).

27 Be to, reikia pažymėti, kad nors 1978 m. spalio 9 d. Tarybai priėmus Trečiųjų direktyvą 78/855/EEB, pagrįstai Sutarties 54 straipsnio 3 dalimi, dėl akcinių bendrovių jungimo (OL L 295, p. 36), valstybėse narėse egzistuoja suderintos taisyklės, skirtos vidaus susijungimams, tarptautiniai susijungimai kelia ypatingas problemas.

28 Dėl to negalima atmesti, kad privalomieji bendrojo intereso pagrindai, kaip antai kreditorių, akcininkų mažumos ir darbuotojų interesai (žr. 2002 m. lapkričio 5 d. Sprendimo *Überseering*, C-208/00, Rink. p. I-9919, 92 punktų), bei mokesčių kontrolės veiksmingumo ir verslo sandorių sąžiningumo išsaugojimas (žr. 2003 m. rugsėjo 30 d. Sprendimo *Inspire Art*, C-167/01, Rink. p. I-10155, 132 punktų), tam tikromis aplinkybėmis ir laikantis tam tikrų sąlygų galėtų pateisinti sąsisteigimo laisvę ribojančių priemonę.

29 Tačiau taip pat būtina, kad ši ribojanti priemonė būtų tinkama užtikrinti, kad siekiami tikslai bus pasiekti, ir neviršytų to, kas būtina jiems pasiekti.

30 Tai, kad valstybėje narėje apskritai atsisakoma žmonių registre registruoti šioje valstybėje steigtos bendrovės ir bendrovės, kurios buveinė yra kitoje valstybėje narėje, susijungimų, sudaro kliūtis tarptautiniams susijungimams, nors šio sprendimo 28 punkte minimiems interesams pavojus nekyla. Bet kuriuo atveju tokia taisyklė viršija tai, kas yra būtina pasiekti tikslams, skirtiems šiems interesams apsaugoti.

31 Šiomis aplinkybėmis pateiktą klausimą reikia atsakyti, jog EB 43 ir 48 straipsniai draudžia, kad valstybėje narėje būtų apskritai atsisakoma žmonių registre registruoti susijungimų bendrovės veiklą nutraukiant jos nelikviduojant ir visą jos turtą perduodant kitai bendrovei, kai vienos iš dviejų bendrovių buveinė yra kitoje valstybėje narėje, nors laikantis tam tikrų sąlygų toks registravimas galimas, kai abiejų susijungime dalyvaujančių bendrovių buveinė yra pirmojoje valstybėje narėje.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

32 Kadangi šis procesas pagrindinis bylos šalims yra vienas iš etapų prašymų dėl prejudicinio sprendimo pateikusių teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

EB 43 ir 48 straipsniai draudžia, kad valstybėje narėje būtų apskritai atsisakoma žmonių registre registruoti susijungimų bendrovės veiklą nutraukiant jos nelikviduojant ir visą jos turtą perduodant kitai bendrovei, kai vienos iš dviejų bendrovių buveinė yra kitoje valstybėje narėje, nors laikantis tam tikrų sąlygų toks registravimas galimas, kai abiejų susijungime dalyvaujančių bendrovių buveinė yra pirmojoje valstybėje narėje.

Parašai.

* Proceso kalba: vokiečių.